

Turisme, crisi i recuperació

A primers d'abril, acabant ja la tercera setmana de quarantena dins de l'Estat d'Alarma, la situació sanitària arriba a un moment crític, i cal dedicar tots els esforços a les necessitats de l'entorn sanitari, social i de seguretat.

Així i tot, aquesta greu crisi se superarà, sens dubte, i en unes setmanes estarem parlant del coronavirus en passat, però de les seves greus conseqüències socials i econòmiques en present.

Creiem que seria bo que aquells que no hem d'estar en primera línia en la lluita actual, comencem ja a pensar, parlar i preparar els **escenaris post-coronavirus**. Com cal enfocar la crisi que vindrà, social i econòmica? Hem d'estar preparats! La pandèmia ens ha agafat sense preparació, però podem estar preparats per als escenaris posteriors.

El **sector turístic, incloent el de la restauració**, serà sens dubte un dels més afectats. El confinament planetari ha produït una frenada en sec de gairebé la totalitat de les activitats turístiques. I això serà així no només en la situació actual, sinó també quan el sector hagi de començar a recuperar l'activitat.

El turisme és un producte de consum instantani: si no es consumeix, deixa d'existir. Una visita a la Sagrada Família, una nit d'hotel, una ruta etnològica, no es poden emmagatzemar per a un consum en un futur. Unes sabates, un cotxe, inclús alguns productes alimentaris que ara no es venen, en bona part es podran vendre en uns mesos, sigui en menor mesura o amb un preu inferior. El turisme no, s'ha perdut. Per això les conseqüències seran molt més contundents, també a Catalunya, per la **gran dependència** que té d'aquest sector econòmic. Una situació perversa de la qual des dels sectors veïnals fa temps que venim advertint.

José Luis Zoreda (Exceltur) deia el 20 de març a *El Periódico* que l'impacte econòmic a tot Espanya podria estar entre els 40.000 i els 62.000 milions d'euros, segons la durada final dels confinaments, cosa que representa prop del 50% dels ingressos totals del sector en un any.

Parlem ara de la recuperació. Zoreda indicava en el mateix article que el sector no tindrà una recuperació "en V", com diuen els experts que pot passar en d'altres sectors, sinó que seria més aviat en forma de "U", amb una caiguda persistent fins a l'estiu o inclús fins al setembre.

Probablement és encara **massa optimista**. Perquè és molt probable que sigui en forma de "L_/", amb una molt lenta recuperació. En primer lloc, com es comenta, per la situació de crisi econòmica global a la qual estem abocats. En segon lloc, perquè les mesures de confinament, tot i menys dures que les actuals, poden durar en termes globals (a d'altres països) més temps, mesos... I en tercer lloc, perquè Espanya y Catalunya han estat un dels països més afectats, i recuperar la confiança, "l'alegria" del turisme no serà una feina senzilla.... i per suposat no és qüestió de promoció, és una tasca de país.

No hi ha dubte que el sector haurà d'afrontar una **greu reconversió** i seria bo que el sector empresarial l'assumís com a pròpia i no repercutís, com ja ha passat anteriorment, en els seus treballadors o en les arques públiques, cosa que vol dir que ho paguem entre tothom.

Han de co-participar d'un període d'inversions, i no de guanys: ja n'han tingut prou durant anys. Ara cal "**arrimar el hombro**".

També caldrà parlar d'ajudes, sens dubte, però cal que siguin intel·ligents. Tenim ara una oportunitat d'or per promoure un sector turístic **sostenible**, que aporti riquesa a la ciutat sense generar el gran nombre **d'externalitats** que fins fa dues setmanes provocava.

Com deia en **Daniel Pardo** (ABDT) a la revista *Directa* el 20 de març, cal "un decreixement turístic programat, consensuat i acompanyat de polítiques públiques que facin que la davallada d'un sector del qual la nostra economia depèn ja tant no recaigui, un cop més, sobre les persones més desfavorides". Cal treballar en un **canvi de model** perquè ara serà urgent allò que fa temps era necessari, i el sector faria bé en ser sensible a aquesta realitat, donant sentit a les paraules sostenibilitat social i ecològica.

Cal canviar de model, però això requereix temps, negociacions, acords i diners (molts). Però també cal començar a fer coses a curt termini, actuacions que vagin adreçades ja a aquest imprescindible canvi. I amb voluntat de continuïtat, no han de ser mesures que es prenguin simplement perquè no hi hagi demanda, han de ser mesures adreçades a **superar els greus conflictes que el turisme genera a la ciutat**.

Algunes de les mesures que proposem

A l'àmbit de la gestió de la demanda, **ampliar les restriccions del PEUAT**, limitant a **100.000** el nombre de places hoteleres, pensions i similars, en especial els establiments de 4 i 5 estrelles.

Eliminar el 100% de les llicències d'habitatges d'ús turístic, tant per a habitatges complets com per a habitacions, per reconvertir-los a l'àmbit del lloguer residencial, on els propietaris podran continuar l'activitat rendista, potser amb uns rendiments menors, sector on ara a corre-cuita s'estan refugiant. I si legalment això fos inviable, treballar perquè totes les llicències turístiques que ara es destinen al lloguer residencial no tinguin un ús reversible. Així s'aconseguiria per una altra banda que fins a un màxim de gairebé 58.000 places dels HUT's es derivin parcialment al sector hotelier. Cal posar en primer pla el dret a l'habitatge i actuar sobre l'emergència habitacional per davant dels rendiments especulatiu.

Pel que fa a les infraestructures de demanda turística, cal **abandonar definitivament qualsevol ampliació de l'Aeroport** de Barcelona-El Prat, fomentant plans de reconversió de rutes per a distàncies curtes, per exemple, vols a Saragossa o València, on hi ha alternatives més sostenibles. Igualment pel que fa als **terminals marítims per a creuers**, limitant-los de forma definitiva a tres.

A l'àmbit del transport per carretera, **limitar al 50% el número d'autobusos que entren a Barcelona amb turistes** d'altres localitats (Costa Brava, Costa Daurada...), i reduir també al 50% el Bus Turístic, reconsiderant les rutes actuals. També cal incorporar el títol llargament reivindicat de la **T-Turista**, per repercutir com cal els costos de mobilitat pública a la ciutat, mobilitat que caldrà potenciar.

Cal analitzar els possibles atractius turístics de Barcelona i la seva comarca **evitant la recerca de nous atractius**, a excepció d'aquells casos que tinguin un especial interès per als residents locals.

A l'àmbit laboral, que totes les mesures de "suspensió, endarreriment o subvenció a fons perdut" a empreses del sector, vagin lligades ineludiblement a **mesures de correcció de la temporalitat i precarietat del sector** i prioritzin les empreses locals, petites i mitjanes. I molt concretament, en el sector de la restauració. Com a exemple, i fruit d'una negociació sindical, un % de contractes indefinits i/o un nombre d'empleats contractats directament (sense subcontractacions). Resumint: reduir temporalitat i la precarietat.

Congelar temporalment la taxa turística amb l'horitzó, però, de tornar-la a aplicar així que el sector recuperi el 50% de l'activitat actual, entenent que com ja s'estava demanat, **caldrà estudiar l'aplicació d'imports superiors** o altres impostos turístics específics depenent dels casos.

A l'àmbit de la promoció turística cal fer un canvi radical, centrant-se en el mercat de **visitants "de proximitat"**. Aquells que poden arribar a Barcelona en tren o en cotxe privat, evitant les promocions en països que requereixen llargs desplaçaments.

Abril de 2020

Pere Mariné - peremarine@favb.cat